

Kulturvård à la minute

Som återställer och bevarar kulturen

En ny metod att bedriva praktisk kulturvård som gör jobbet effektivare och snabbare. Låter det bra? Klart det gör. En stor del av arbetet som bedrivs på exempelvis våra muséer består i att lyfta ytskikt bestående av gamla kemikalier. Gammal färg, lim, etc avlägsnas idag med hantverksmässiga metoder som är allt annat än nyskapande. Nu går det med hjälp av ES-metoden att göra samma arbete snabbare och säkrare.

B

ehöver du ta bort gammal färg innan målning på ditt hus, torp, gods eller slott? Då finns ES-metoden som skapades av Christer Grenbäck. Den

unika metoden ingår sedan många år även vid utbildning till Kulturmålare i Sverige.

ES-METODEN. Pågående färgborttagning med den unika metoden.

ES Färglösning är en avancerad färglyftare för både inomhus- och utomhusbruk. Men var kan den egentligen användas? Vi ställde frågan direkt till experten Christer Grenbäck på Takcare.

– Den kan användas på olika typer av ytor som t ex i fastigheten som golv, vägg och tak i gips, puts, betong, sten och trä eller metall som aluminium. ES Färglös-

ning är en prestationskemikalie för styrd färgborttagning för ytor med lager på lager av olika färgskikt. Man ska använda koncentrerat och under torra förhållanden och appliceras i två steg på lodrät yta.

– Applicera ES Färglösning med högtrycksspruta, ruller eller pensel. Stryk tjockare lager på kallare ytor. Tillsätt eventuellt värme för snabbare verkan. Skölj efteråt med varmt vatten, säger Christer Grenbäck.

När uppnås bästa resultat?

– Verknings tiden är 30 minuter till 24 timmar (upp till 48 timmar vid lägre temperaturer). En kall yta får självklart en längre verknings tid.

Du har berättat om din ES-metod men är den miljöanpassad och användarvänlig?

– ES Färglösning är en användarvänlig och miljöanpassad produkt som är biologiskt nedbrytbar. Men använd gärna ögonskydd vid applicering, särskilt viktigt om man använder spruta. För hur säker en produkt är så är ögonen viktigare.

“Samla in färgresterna i tjocka sopsäckar och lämna till miljöavfall, det ingår ES-metoden”

Finns det andra tips man bör tänka på när man använder ES?

– Ta hand om det gamla giftiga färgpigmentet blyvitt som finns i gamla färger. Kapsla in det i det tjockflytande färgborttagningsmedlet ES i stället för att andas in det vid mekanisk skrapning.

– Jag rekommenderar 3M, Scotch blue Painters Tape, 2090FRS-M eller L, eller motsvarande utanpå. Statistik laddade självhäftande. Undertak väldigt tunn folie hand masker är här den bästa, säger Christer Grenbäck.

Christer berättar att man ska undvika luftblåsor, och låta folien fästa statiskt på färgborttagaren för annars blir det fel. Man ska inte trycka in färgborttagaren.

Viktigt att täta upp till horisontellt mot regn med lämplig tejp. Större ytor, planera ytan bit för bit, låt tiden göra jobbet på nästa yta, samtidigt som du skrapar av den tidigare. Christer säger låt tiden med medlet ha sin gång för bästa resultat.

– Använd lämpligt verktyg, från plastkniv, nagelborste, klickskrapa, till ergonomisk Bahco skrapa med vågigt metallblad eller gummiraka. skölj efteråt med vatten och svamp. Låt torka. Åtgång: 0,2 liter/kvm och lager. Förvaras frostfritt, dock mörkt och svalt. Flytande rester och tvättväska utgör farligt avfall och skall inte hällas ut i avlopp eller dagvattenbrunn.

FOTO: Pressbild

REGALSKEPPET VASA OCH ES-METODEN

Vasa är en riktig skattkammare från 1600-talet som bjuder på en rik historia om livet ombord på ett krigsskepp.

– Antikvariskt styrd färgborttagning med ES i krävande miljö. Lasse Sandberg höll i projektet. Väggarna i salen behövde en ordentlig genomsyn. Färgen på väggarna behandlades med ES-metoden med utmärkt resultat, säger Christer Grenbäck.

Regalskeppet Vasa Foto Peter Isotalo

FOTO: Takcare

FOTO: Takcare

Rikssalen

FOTO: Takcare

KULTUR

När man renoverar ett trapphus. Om det så är en koja eller slott Vad bör man då tänka på?

– Inkapsling bör ske med en förtjockad ES produkt. Det gör att inget farligt damm bildas och inga farliga ångor uppstår. ES eller ES + behövs för inomhusbruk. ES + kan lyfta ett lager av plastfärgen och ES kan lyfta resterande. ES 2 lyfter den tjocka färgen och kan lyfta många lager av färgen. Den är skonsam och oerhört effektiv för färgborttagning. Fungerar året runt, lager efter lager tas bort och som sedan kapslas in, Säger Christer Grenbäck.

Här bjuder Christer Grenbäck på fyra tips!

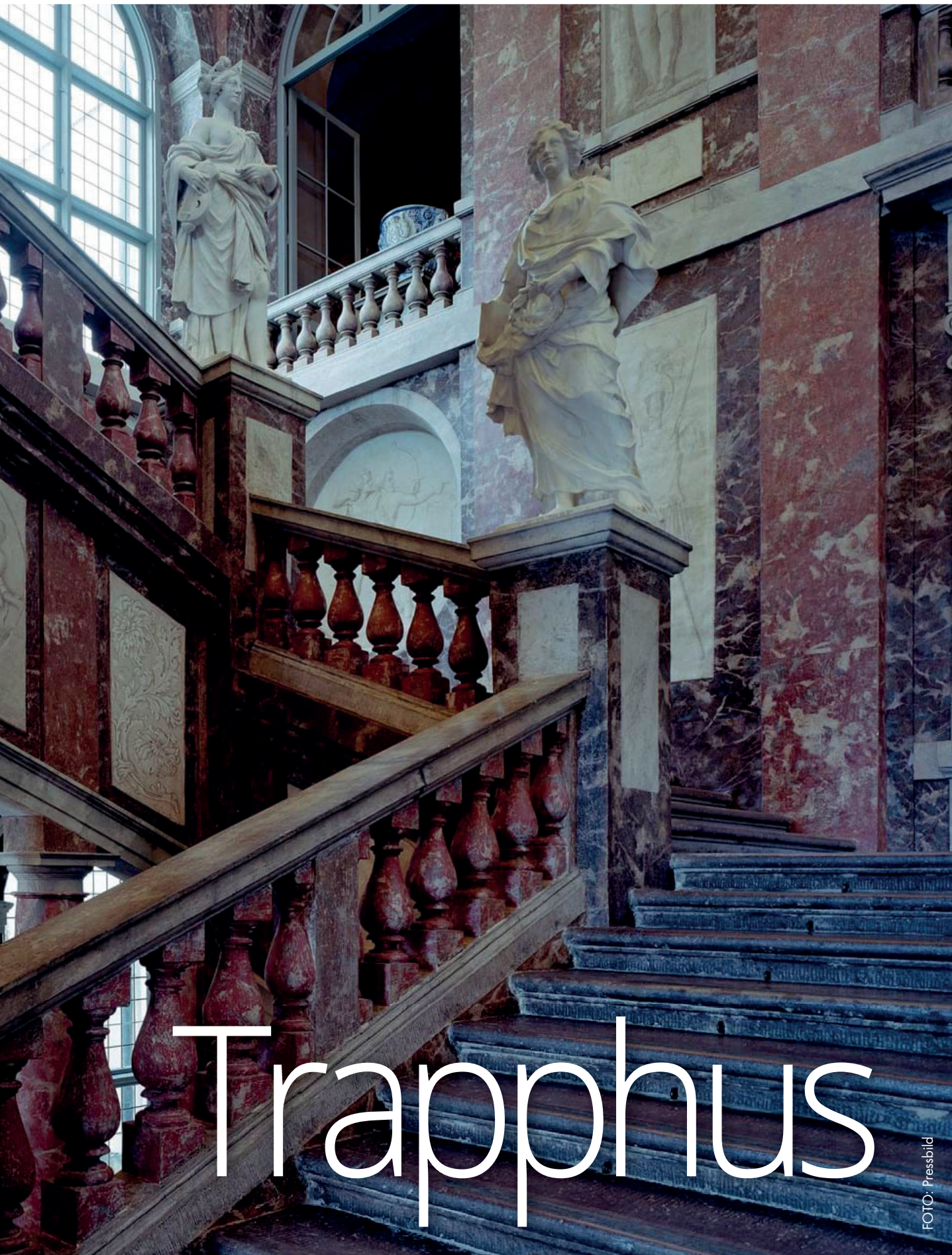
- 1.** Häng upp plastfolien med silvertejp i rulle längst upp inunder taket. Applicering med ES-metoden på stående ytor i två steg.
- 2.** Fästlager, vänta 10 minuter applicera igen, nu
- 3.** Arbetslager, dutta med Ullon roller eller liknande. Alternativt en pensel, använd som spackelspade, eller elastisk spackelspade. Fästlager+ arbetslager totalt från ca 0,2 l/kvadratmeter/lager totalt mycket rikligt, flödigt, tjockt så att det vill rinna, ymnigt och jämntjockt.
- 4.** Ta ned den viktiga plastfolien, försiktigt dra ut från silvertejpen i 45 grader. Låt den sätta sig elektriskt mot färgen på väggen. Rör ej den tjocka ytan med ES. Punktera större blåsor, från 0,5 mm.

Efter verkningstid vad händer då?

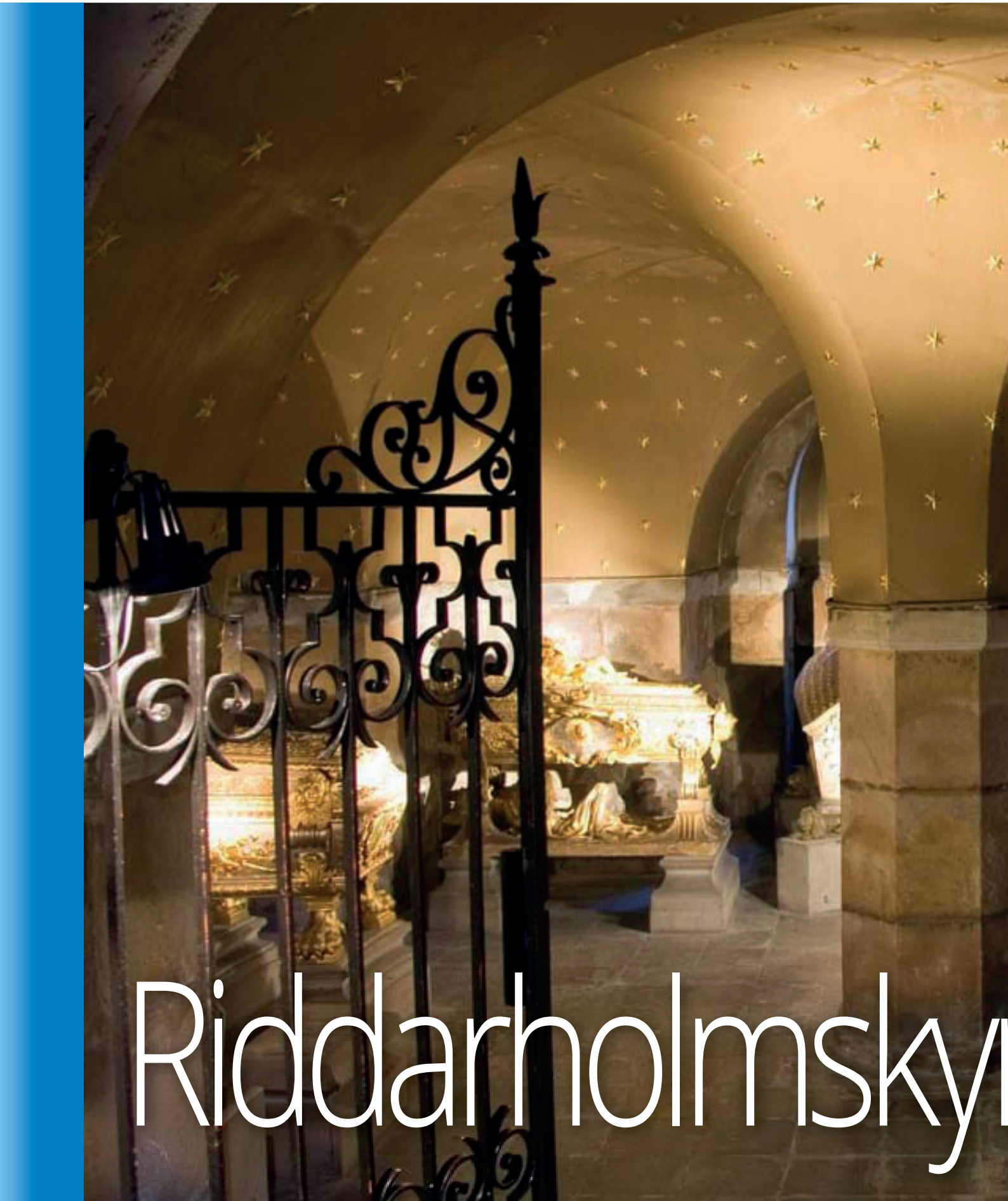
– Skrapan måste vara anpassad till underlaget. Skölj den grova svampen eller borsten efteråt med varmt vatten.. Låt torka ordentligt. Låt tiden göra jobbet låt ES-metoden göra jobbet medan du tar ledigt under helgen, "skrattar" Christer Grenbäck.

Trapphus

FOTO: Pressbild

Riddarholmskyr

Riddarholmskyrkan måste väl vara ett objekt att vara stolta över?

– Ja! Vi på Företaget Takcare är mycket stolta över att med färgborttagning via ES och ES-metoden ta oss an kyrkan. Inför ommålning av kyrkan var vi tvugna att gå försiktigt fram. Detta är de svenska kungarnas gravkyrka och Stockholms enda bevarade medeltida klosterkyrka. Här vilar bland andra de medeltida kungarna Magnus Ladulås och Karl Knutsson Bonde, säger Christer Grenbäck.

– Med Drottning Kristina som enda undantag, vilar här de svenska regenterna från Gustav II Adolf (d. 1632) till Gustaf V (d. 1950). Kyrkan är främst en grav- och minneskyrka, som förvaltas av Riksmarskalksämberet och Statens Fastighetsverk.

ES-metoden som användes fungerar genom att den kapslar in färgen efter man applicerat produkten så att man enkelt kan avlägsna färgen från dess yta och sedan avfallshandtera på ett miljöanpassat sätt. Lasse Sandberg håller på med att ta bort färgen runt de gamla blyinfattade fönstren i kyrkan, säger Christer Grenbäck. ■

Läs mer på: www.takcare.se

Text: Redaktionen

yrkan

FOTO: Pressbild

FOTO: Pressbild

FOTO: Pressbild